



**Kelimelerinizin ve Kavramlarınızın Kölesi misiniz**  
**Yoksa Efendisi misiniz?**  
Esra Bolat Baş



Tilki Kitap©

www.tilkikitap.com

kitap@matbumedia.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik  
Yayın Yönetmeni: Sinan Kocaman  
Editör: Esra Nur Yıldırım  
Son Okuma: Alev Sevgi  
Sayfa Tasarım: Efe Bozkurt  
Kapak Tasarım: Efe Bozkurt

Kitappad  
com

Kitaplobi  
com

Kitapşeyleri  
com

1. Basım, İstanbul, Mayıs 2025

ISBN: 978-625-5896-17-9

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo...) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

**KELİMELEİNİZİN VE  
KAVRAMLARINIZIN KÖLESİ MİSİNİZ  
YOKSA EFENDİSİ MİSİNİZ?**

Esra Bolat Baş



# İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ .....	9
<b>1. BÖLÜM</b> .....	<b>11</b>
KELİME VE KAVRAMIN TARTARAK KULLANIMI	
<b>2. BÖLÜM</b> .....	<b>19</b>
KELİMELER VE KAVRAMLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ AĞI-BAĞI	
<b>3. BÖLÜM</b> .....	<b>27</b>
KELİMELER YA DA KAVRAMLAR MI BİZİ YÖNETİYOR, BİZ Mİ ONLARI YÖNETİYORUZ?	
<b>4. BÖLÜM</b> .....	<b>35</b>
ANLAŞABİLMEK VE ANLAŞILABİLMEK BU KADAR ZOR MU?	
<b>5. BÖLÜM</b> .....	<b>43</b>
KELİME İLE KAVRAMIN OLUMLU VE OLUMSUZ YÖNDEKİ AÇILIMI NEDİR?	
<b>6. BÖLÜM</b> .....	<b>53</b>
KELİMELER VE KAVRAMLAR DÜNYASINDA BİZ	

<b>7. BÖLÜM</b> .....	<b>59</b>
NEYİ KONUŞUYORUZ? NE İLE KONUŞUYORUZ?	
<b>8. BÖLÜM</b> .....	<b>69</b>
İLETİŞİMİMİZİ BELİRLEYEN NEDİR?	
<b>9. BÖLÜM</b> .....	<b>77</b>
İLETİŞİMDE KELİMELERİMİZ VE KAVRAMLARIMIZ	
<b>10. BÖLÜM</b> .....	<b>91</b>
KELİMELERİN VE KAVRAMLARIN GÜCÜ	
<b>SONUÇ</b> .....	<b>103</b>

*Vakte ufak bir söyleşi bırakalım dedik...*



# ÖN SÖZ

Kelimelerin dünyasından oluşan iletişimimiz, hatta iletişimsizliğimiz bile, kendiliğinden şekillenir. Peki, ne kadar hâkimiz kelimelerimize? Kavramlarımızın gerçek sahibi miyiz?

Bu konu, tarih ve dillerle örülü bir dünyalar zinciri...

“Ne, nereye aittir?” sorusunun ötesine geçerek zaman içinde türeyen iletişim biçimlerinin kelime ve kavramlara nasıl bir bakış açısı kazandırdığını ele almaya çalıştım.

Konuyu en sade ve en öz hâliyle aktarmaya gayret ettim.

Malum, hız çağında her şey gibi düşüncelerimiz de hızla akıyor ve her şeye kısa sürede ulaşabiliyoruz. İşte ben de bu hızlı akış içinde, kısa bir zaman dilimine büyük bir dünya sığdırıp zamana küçük bir not bırakmak istedim.

İletişimin altında yatan derin bir havuzdur kelimeler ve kavramlar! Bir kelimenin ya da kavramın içinde birden fazla anlam barındırabileceğini düşündüğümüzde şu soruyu sormalıyız kendimize:

Kelimelerimiz ve kavramlarımız bizi köleleştiriyor mu yoksa onlara gerçekten sahip miyiz?

Köleleştirdiği taraf; yargılamaya, anlaşmazlığa hatta savaşa sürüklerken sahip olma tarafı; özgürleştirmeye, dinginleşmeye hatta barışmaya yönlendirir bizleri. “Ne ile savaş, ne ile barış?” dediğinizi duyar gibiyim...

şahsi alandan ulusal alana yaşanmışlıklarımıza, okumalarımıza değecek olan bir barıştır barış dediğimiz...

şahsi alandan ulusal alana yaşanmışlıklarımıza, okumalarımıza değecek olan bir savaştır savaş dediğimiz...

Savaş da barış da bireysel olduğu kadar ulusal belleğimize, yaşanmışlıklarımıza ve okuduklarımıza uzanan kavramlardır.

Yunus Emre'nin sözünü hatırlayalım:

*“Söz ola kese savaşı, söz ola bitire başı,  
Söz ola ağılı aşı bal ile yağ ede bir söz.”*

Göreceli olduğunu varsayalım.

Peki, bu varsayımı kaçamak için mi yoksa kelimenin ya da kavramın barındırdığı birkaç anlamı ele alarak mı kullanıyoruz?

Bu kitap, daha çok söyleşi niteliğinde olup bazı çıkarımları siz değerli okuyuculara bırakacaktır.

Tanımlarımız, tespitlerimiz elbette mevcut ancak söyleşimizin çift yönlü ilerlemesi gerektiğine inandığım için yorum payı daha çok sizlerde olacaktır.

Söyleyişimizi, söyleşimizden doğanları, kelimeleri ve kavramları geniş perspektif ile okuyup hayatımıza, hayatınıza aktarabilmeniz temennisiyle...

# 1. BÖLÜM



**KELİME VE KAVRAMIN TARTARAK  
KULLANIMI**



İlk önce üzerinde duracağımız konu nedir, buna göz atalım. Kelime ve kavram nedir, sözlük anlamı olarak ele alalım.

### **Kelime nedir?**

Bir veya birkaç heceden oluşan, anlamlı ses birliği; söz, sözcük.

### **Söz nedir?**

1. Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi; lakırtı, kelam, laf, kaviil.
2. Kelime.
3. Bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya yarayan kelime dizisi.

(Peki, kelimelerimiz ele aldığımız konulara yeteri kadar hizmet edebiliyor mu?)

### **Kavram nedir?**

1. Bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı; mefhum, fehva, konsept, nosyon.
2. Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım; mefhum, konsept, nosyon.

İlgili sözcükler:

- Mefhum: Kavram.
- Fehva: Kavram.
- Terim: Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime; ıstılah.
- İstılah: Terim; herkesin anlayamayacağı anlamda kullanılan söz.
- Konsept: Kavram, anlayış, görüş, tarz, düzen.
- Nosyon: Kavram.

Konumuzla ilgili olarak bu açıklamalar yeterli olacaktır.

Bir sözlük yardımıyla siz de istediğiniz kelime ya da kavramların anlamlarını araştırabilirsiniz.

Bu, bize iki önemli katkı sağlayacaktır:

Birincisi, konuştuklarımızı duymamıza yardımcı olur ve iletişimi güçlendirir.

İkincisi ise daha önce yabancı gelen bir kelimenin aslında kelime dağarcığımızda bir karşılığı olduğunu fark etmemizi sağlar ve kelime dağarcığımızı zenginleştirir.

Bu konu üzerine yazmaya başladığımda karşıma sonsuz bir dünya açıldı. Hangi noktadan başlarsam başlayayım bir kelimenin beni başka bir kelimeye sürüklediğini gördüm. Aralarındaki bağ-